

7/4989-GK-20

Sayı : 43252159
Konu : Yazılı Soru Önergesi Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10/10/2023 tarihli ve 43452547-120.07-1299779 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Evrim RIZVANOĞLU tarafından verilen “Küresel iklim değişikliğinin insan sağlığına etkilerine ilişkin” 7/4989 sıra sayılı yazılı soru önergesinin cevabı ilişikte sunulmaktadır.

Arz ederim.

Dr. Fahrettin Koca
Sağlık Bakanı

Ek : Önerge cevabı

İstanbul Milletvekili Evrim RIZVANOĞLU tarafından verilen “Küresel iklim değişikliğinin insan sağlığına etkilerine ilişkin” 7/4989 esas numaralı yazılı soru önergesi cevabıdır.

21. yüzyılın en büyük küresel sağlık tehdidi olarak kabul edilen iklim değişikliği, dünya genelinde ciddi endişelere yol açmaktadır. Bu değişikliklerin etkileri özellikle de sıcak dalgaların sıklığı, süresi ve yoğunluğunun artmasıyla birlikte daha da hissedilmektedir. Özellikle Akdeniz iklim kuşağında yer alan Türkiye gibi birçok ülke, artan sıcak dalgaların hastalık ve ölüm sayıları üzerinde doğrudan etkilerine tanık olmaktadır. Sıcak dalgaları, özellikle duyarlı kişiler ve risk grupları için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır. Yaşlılar, kronik hastalığı olanlar, küçük çocuklar, kadınlar, açık havada ağır işlerde çalışanlar, barınma koşulları uygun olmayanlar, yalnız yaşayanlar ve hareketliliği kısıtlı olanlar özellikle risk altında olan kişiler olarak kabul görmektedir. 2015 yılında The Lancet’te halk sağlığı ve iklim değerlendirilmesinde bulunan uluslararası bir komite “Dünyanın karşı karşıya olduğu en önemli küresel sağlık krizi iklim değişikliğidir” tespitinde bulunmuştur. Bu doğrultuda Cerrahpaşa Tıp Fakültesi tarafından yapılan araştırmada, İstanbul’da 2004-2017 yılları arasında meydana gelen 20 ayrı sıcak dalgasında toplam 4 bin 281 kişinin sıcak hava nedeniyle hayatını kaybettiği saptanmıştır. Türkiye genelinde ilişkin ise bir veri bulunmamaktadır. Bir halk sağlığı sorunu haline gelen ve her geçen yıl daha fazla can alan iklim değişikliği ve sıcak dalgalardan kaynaklanan sağlık sorunlarının önlenmesi ve etkilerinin azaltılması için acil önlemler alınması gerekmektedir. Özellikle 2023 yılının küresel düzeyde en sıcak yıllardan biri olarak kayıtlara geçmesinin ardından, yeni başlayan El Nino sıcak su akıntısının da etkisiyle 2024 yılının en sıcak yıl olması ve bu nedenle gelecek yıl yaz aylarında sıcak dalgalarının da artması beklenmektedir. İklim değişikliği nedeniyle artan sıcak dalgalarının sağlık üzerindeki olumsuz etkilerine karşı koruyucu ve önleyici tedbirler alınabilmesi için Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) ulusal ve bölgesel düzeyde Sıcak – Sağlık Eylem Planlarının hazırlanması ve uygulanmasını tavsiye etmektedir. Ne yazık ki böylesine önemli bir konuya dair ülkemizde çalışmaların olup olmadığına dair şeffaf bir süreç yönetilmemektedir.

Bu bağlamda;

SORULAR:

1) Sıcak dalgalarının etkisini azaltmak için Bakanlığınız, halk sağlığı yönetimi ve hastaneler ne tür hazırlıklar yapmaktadır? Acil servisler, sıcak dalgaları sırasında artan talebe karşı etkin bir şekilde cevap verebilmekte midir?

2) İklim değişikliği ve sıcak dalgalarının neden olduğu sağlık sorunlarına karşı sağlık sisteminin kapasitesini artırmak amacıyla atılan adımlar nelerdir? Özellikle acil durum planları ve sağlık personelinin eğitimi gibi konularda nasıl bir strateji izlenmektedir?

3) Sıcak dalgaların etkilerini azaltmak için alınan önlemler konusunda bir ulusal izleme ve değerlendirme sistemi mevcut mudur? Bu önlemlerin etkinliği ve uygulanabilirliği düzenli olarak değerlendirilmekte midir?

4) Cerrahpaşa Tıp Fakültesi’nin çalışması 2004-2017 arasında sadece İstanbul’a ilişkin verileri ortaya koymaktadır. Ülke genelinde sıcak dalgaları nedeniyle aynı dönemde kaç vatandaşımız hayatını kaybetmiştir? Sıcaklık rekorları kırılan son yıllarda bu sayılar artmakta mıdır? Hangi illerde sıcak dalgaları kaynaklı ölümler daha fazla görülmektedir? Bu illere özgü vefat sayılarına dair bir veri tablosu mevcut mudur?

5) Sıcak dalgası ölçüm kalibrasyonu yapılmakta mıdır? Kalibrasyonun doğru yapılıp yapılmadığı hangi aralıklarla kontrol edilmektedir?

6) Sıcak dalgaları sırasında vatandaşların bilgilendirilmesi ve önceden uyarılması için Sağlık Bakanlığının yerel teşkilatları tarafından Valiliklere bilgilendirmeler yapılmakta mıdır? Eğer böyle bir bilgilendirme ve uyarı sistemi yoksa neden yoktur? Özellikle sıcak dalgalarının sağlık üzerindeki ciddi etkileri göz önüne alındığında bu tür bir bilgilendirme ve uyarı sisteminin eksikliği halk sağlığını nasıl etkilmektedir?

7) Türkiye'nin iklim değişikliği uyum stratejisi ve eylem planında Sağlık Bakanlığı tarafından 2010'da "Sıcaklık ve Sıcak hava dalgaları eylem planı'nın yürürlüğe konduğu yazılıdır, ancak bu eylem planıyla ilgili bilgilere ve nasıl uygulanacağına açık kaynaklarda ulaşılamamaktadır. Böyle bir çalışma yapılmış mıdır? Sıcaklık ve sıcak hava dalgaları eylem planı hangi önlemleri içermektedir? Bu planın nasıl uygulandığı ve sonuçlarıyla ilgili kamuoyu ile neden paylaşılmamaktadır? Eğer böyle bir eylem planı yoksa veya gerektiği şekilde uygulanmamışsa, DSÖ'nün tavsiyelerinin yerine getirilmemesinin nedenleri nelerdir ve bu konuda atılacak adımlar neler olmalıdır?

8) İklim Değişikliği ile mücadele ve sıcak dalgaların sağlık sistemi üzerindeki etkilerini azaltmak için ulusal düzeyde kaynak ayrılması ve bu kaynakların nasıl yönetildiği konusunda şeffaf bir süreç bulunmakta mıdır?

9) İklim değişikliği ile mücadelede sıcak dalgalarının sağlık üzerindeki etkilerini azaltmak amacıyla yerel yönetimlerle iş birliği yapılmakta mıdır? Sıcak hava dalgalarının etkilerine karşı yerel düzeyde ne gibi önlemler alınmaktadır?

CEVAPLAR:

Bakanlığımız görev yetki ve sorumlulukları kapsamında iklim değişikliği çalışmalarını uluslararası gelişmeleri de takip ederek 2010 yılından bu yana yürütmekteyiz. Ülkemizde iklim değişikliğinin getirdiği olumsuzluklardan halkımızın korunması için gerekli önlemlerin alınması, gerekli altyapı ve insan kaynaklarının hazırlanması amacıyla 2015 yılında "İklim Değişikliğinin Sağlık Üzerine Olumsuz Etkilerinin Azaltılması Ulusal Programı ve Eylem Planı" ilgili bakanlıkların, kurum kuruluş ve üniversitelerden katılımcıların katkıları ile hazırlanarak yayımlanmıştır. Konuya ilişkin gelişmeler ışığında söz konusu eylem planı güncelleme çalışmaları devam etmektedir.

Belirtilen eylem planının hedeflerinden biri "Aşırı hava olaylarının (aşırı yağış, aşırı sıcak ve soğuk havalar, hava kirliliği) ve bunun sonucu ortaya çıkan doğal afetlerin (sel, yangın vb.) insan sağlığına olan etkilerinin azaltılmasıdır. Bu kapsamda 81 il sağlık müdürlüğüne iklim değişikliğine yönelik eğitimler verilmiştir. Sıcak dalgalarının sağlık üzerindeki etkilerini azaltmak amacıyla yerel yönetimlerle iş birliği içinde çalışılmaktadır. Yerel Yönetimlerin de üyesi olduğu İl ve İlçe Umumi Hıfzıssıhha Kurullarında konu gündeme alınarak ilgili ve sorumlu kurum ve kuruluşların da iştiraki ile gerekli kararlar alınmaktadır. Halk Sağlığı Genel Müdürlüğümüz web sayfasında iklim değişikliği, sıcak hava dalgası, aşırı sıcak ve insan sağlığına etkilerine ilişkin halka yönelik bilgilendirmeler yapılmaktadır.

Göstermiş olduğunuz ilgiye teşekkür ederim.